

DOI: 10.62829/VNHN.375.77.81

NHỮNG VẤN ĐỀ PHÁP LUẬT CẦN TRAO ĐỔI TRONG CÔNG TÁC PHỔ BIẾN GIÁO DỤC PHÁP LUẬT HIỆN NAY

✍ TS. Nguyễn Trung Đăng
Trường Đại học Tân Tạo

● **TÓM TẮT:** Phổ biến, giáo dục pháp luật là một bộ phận quan trọng của công tác giáo dục chính trị - tư tưởng, là cầu nối giúp pháp luật đi vào đời sống, góp phần xây dựng xã hội kỷ cương, thượng tôn pháp luật. Trong bối cảnh đất nước đang đẩy mạnh cải cách hành chính, chuyển đổi số và hội nhập sâu rộng, phổ biến, giáo dục pháp luật càng đóng vai trò then chốt. Và, các vấn đề pháp luật cần trao đổi trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật có vai trò quan trọng; bao gồm: thay đổi tư duy và cách làm toàn diện, nâng cao hiệu quả ứng dụng công nghệ và phương tiện điện tử, kết hợp với trợ giúp pháp lý và tư vấn pháp luật, tăng cường hiệu quả giáo dục pháp luật trong học đường và xây dựng đội ngũ cán bộ có năng lực... Tuy nhiên, thực tiễn hiện nay vẫn tồn tại nhiều hạn chế, đòi hỏi phải nhận diện rõ và có giải pháp phù hợp cho vấn đề này.

● **Từ khóa:** Phổ biến giáo dục pháp luật; vấn đề pháp luật cần trao đổi; nhận thức rõ của cán bộ, đảng viên.

● **ABSTRACT:** Legal dissemination and education is an important component of political-ideological education and serves as a bridge that brings the law into everyday life, contributing to the building of a disciplined society that upholds the rule of law. In the context of accelerated administrative reform, digital transformation, and deep international integration, legal dissemination and education plays an increasingly pivotal role. The legal issues that need to be addressed in this work are of great significance, including: a comprehensive shift in mindset and approaches; enhancing the effective application of technology and digital tools; integrating legal aid and legal consultancy; strengthening the effectiveness of legal education in schools; and building a competent cadre of officials. However, many limitations still persist in practice, requiring clear identification and appropriate solutions.

● **Keywords:** Legal dissemination and education; legal issues to be addressed; awareness of officials and Party members.

Ngày nhận bài: 03/10/2025 - Ngày bình duyệt: 20/11/2025 - Ngày duyệt đăng: 25/11/2025

Đứng trước những yêu cầu mới hiện nay, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật đòi hỏi phải thay đổi một cách toàn diện, sâu sắc từ

tư duy, nhận thức đến cách làm. Đây cũng chính là động lực, cơ hội cho Việt Nam tiếp tục đẩy mạnh hoàn thiện pháp luật và tổ chức thi hành pháp luật, trong đó phổ biến,

giáo dục pháp luật nhằm bảo đảm quyền con người, quyền công dân, lợi ích của Nhà nước. Trong quá trình đó, một mặt xác định Nhà nước giữ vai trò nòng cốt để xây dựng, thiết lập các điều kiện cần thiết giúp người dân có thể tiếp cận, chủ động chấp hành, tuân thủ, sử dụng pháp luật; nhưng mặt khác phải xác định rõ trách nhiệm thực hiện phổ biến, giáo dục pháp luật của mỗi cán bộ, công chức, viên chức trong cơ quan, đơn vị khi thi hành công vụ cũng như trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, đơn vị trong việc bảo đảm chất lượng, hiệu quả của công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.

CÁC VẤN ĐỀ CHÍNH CẦN TRAO ĐỔI:

Trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, tinh thần thượng tôn Hiến pháp và pháp luật phải thực sự được quán triệt và thấm nhuần. Nghị quyết số 27-NQ/TW về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới đã xác định rõ mục tiêu: Bảo đảm thượng tôn Hiến pháp và pháp luật. Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam tổ chức và hoạt động theo Hiến pháp và pháp luật, quản lý xã hội bằng Hiến pháp và pháp luật; lấy con người là trung tâm, mục tiêu, chủ thể và động lực phát triển đất nước. Đến năm 2030, thượng tôn Hiến pháp và pháp luật trở thành chuẩn mực ứng xử của mọi chủ thể trong xã hội. Để triển hiệu quả các chủ trương, đường lối của Đảng đã đề ra tại Nghị quyết số 27 và tiếp tục thực hiện Kết luận số 80-KL/TW của Ban Bí thư về công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nhiệm vụ ưu tiên hàng đầu là nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên và Nhân dân.

Trên tinh thần đó, một số vấn đề chính cần trao đổi trong phổ biến, giáo dục pháp luật là:

1. *Đổi mới tư duy về phổ biến, giáo dục pháp luật: từ “tuyên truyền” sang “tạo động lực tuân thủ luật”*: Thay vì chỉ cung cấp thông tin, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cần hướng tới: Tạo môi trường để

người dân chủ động tìm hiểu luật; Khuyến khích hành vi tuân thủ pháp luật bằng các biện pháp mềm; Gắn pháp luật với quyền lợi, nghĩa vụ thực tế của công dân. Cần có sự thay đổi toàn diện, sâu sắc từ nhận thức đến cách thức triển khai công tác phổ biến, giáo dục pháp luật để phù hợp với bối cảnh mới.

2. *Xác định rõ nhu cầu của từng nhóm đối tượng*: Việc phổ biến, giáo dục pháp luật phải theo hướng “đúng người – đúng việc – đúng thời điểm”. Ví dụ: Học sinh, sinh viên: giáo dục kỹ năng sống, quyền công dân, an toàn mạng; Doanh nghiệp: quy định về thuế, lao động, đầu tư, môi trường; Người dân vùng dân tộc thiểu số: pháp luật hình sự, hôn nhân – gia đình, đất đai.

3. *Đẩy mạnh chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ thông tin trong phổ biến, giáo dục pháp luật*: Các giải pháp gồm: Xây dựng thư viện pháp luật số dễ tra cứu; Sản xuất video, infographic, podcast về pháp luật; Tổ chức các lớp học pháp luật trực tuyến; Sử dụng mạng xã hội, chatbot, AI để tư vấn pháp luật cơ bản. Khai thác hiệu quả các văn bản pháp luật trên Internet, xây dựng cơ sở dữ liệu pháp luật điện tử, hệ thống thông tin pháp luật tại các cơ quan, tổ chức để tiếp cận thông tin dễ dàng hơn.

4. *Nâng cao chất lượng đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên*: Cần chú trọng bồi dưỡng phương pháp truyền thông hiện đại; Kỹ năng giải thích pháp luật dễ hiểu; Khả năng tương tác với cộng đồng; Tuyển chọn đội ngũ trẻ, am hiểu công nghệ. Xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên làm công tác giáo dục pháp luật có trình độ, kỹ năng và phương pháp sư phạm phù hợp.

5. *Tăng cường huy động cộng đồng và xã hội hóa*: Doanh nghiệp, cơ quan báo chí, trường học, tổ chức xã hội cần tham gia sâu vào hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật. Xã hội hóa giúp mở rộng nguồn lực và đa dạng hóa thông tin.

6. *Gắn phổ biến, giáo dục pháp luật với thực thi pháp luật và cải cách tư pháp*:

Phổ biến pháp luật phải đi đôi với: Thực thi nghiêm minh; Cải cách hành chính minh bạch; Cung cấp dịch vụ pháp lý công bằng, dễ tiếp cận. Liên kết công tác phổ biến, giáo dục pháp luật với trợ giúp pháp lý, tư vấn pháp luật và hòa giải ở cơ sở để nâng cao hiệu quả và sự hiểu biết pháp luật của người dân. Tăng cường giáo dục pháp luật trong trường học, tập trung xây dựng lối sống tuân thủ pháp luật cho học sinh, sinh viên, nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho lứa tuổi này, phát huy vai trò của tổ chức đoàn thể trong trường. Sửa đổi, bổ sung Luật phổ biến, giáo dục pháp luật để phù hợp với tình hình mới là yêu cầu tất yếu. Nhu cầu về một thể chế pháp lý để xây dựng lối sống tuân thủ pháp luật cho học sinh, sinh viên cần được bổ sung hoặc sửa đổi. Xem xét sửa đổi theo hướng phân cấp thẩm quyền để nâng cao hiệu quả.

7. Nâng cao hiệu quả và tính thực chất của công tác phổ biến, giáo dục pháp luật: Đề đổi mới nội dung và phương pháp phổ biến, giáo dục pháp luật, cần tập trung vào các vấn đề pháp luật mà dư luận xã hội quan tâm, các vấn đề “nóng” và thực tiễn pháp luật để định hướng dư luận; điều này đòi hỏi sự kết hợp đa dạng các hình thức phổ biến. Cùng với đó, xây dựng lối sống tuân thủ pháp luật. Theo đó, cần có quy định rõ ràng hơn về việc xây dựng lối sống tuân thủ pháp luật, đặc biệt là trong học sinh, sinh viên. Đồng thời nâng cao hiệu quả thông qua các hoạt động hỗ trợ như: Tăng cường mối quan hệ giữa phổ biến, giáo dục pháp luật với trợ giúp pháp lý, tư vấn pháp luật và hòa giải ở cơ sở cần được phát huy mạnh mẽ hơn, giúp người dân nâng cao hiểu biết pháp luật và tự bảo vệ quyền lợi của mình.

THỰC TRẠNG CÔNG TÁC PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT HIỆN NAY

** Những kết quả đạt được:*

1. Hệ thống văn bản pháp luật ngày càng hoàn thiện: Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật 2012 và các văn bản hướng dẫn

tạo cơ sở pháp lý tương đối đồng bộ. Nhiều địa phương ban hành kế hoạch, chương trình riêng phù hợp với tình hình thực tế.

2. Hình thức tuyên truyền đa dạng hơn: Tuyên truyền qua truyền hình, báo chí, mạng xã hội, Cổng thông tin điện tử. Ứng dụng công nghệ thông tin: cổng dữ liệu pháp luật, app tra cứu, infographics. Tổ chức mô hình “Phiên tòa giả định”, “Ngày pháp luật”, tuyên truyền qua loa truyền thanh cơ sở.

3. Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan: Sự tham gia của Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể (Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ...), lực lượng công an, quân đội. Nhiều doanh nghiệp, trường học đưa phổ biến, giáo dục pháp luật vào sinh hoạt định kỳ.

4. Nhận thức pháp luật của người dân có chuyển biến: Người dân chủ động tìm hiểu pháp luật hơn. Một số lĩnh vực ghi nhận giảm vi phạm nhờ tuyên truyền tốt (an toàn giao thông, đất đai, môi trường...).

** Hạn chế, bất cập:*

1. Hiệu quả tuyên truyền chưa đồng đều: Khu vực miền núi, vùng sâu, vùng đồng bào dân tộc còn hạn chế về tiếp cận thông tin. Một số hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật mang tính hình thức, chưa chú trọng hiệu quả thực chất.

2. Nội dung phổ biến, giáo dục pháp luật còn nặng về lý thuyết: Không ít chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật vẫn sử dụng cách truyền đạt khô khan, thiếu cập nhật, chưa gắn với nhu cầu thực tiễn của từng nhóm đối tượng. Cách “nói nhiều về luật” nhưng ít hướng dẫn vận dụng khiến thông tin khó tiếp nhận. Thiếu tài liệu sinh động, dễ hiểu, nhất là cho thanh thiếu niên và người lao động.

3. Đội ngũ làm công tác tuyên truyền còn thiếu và yếu: Ở nhiều địa phương, cán bộ kiêm nhiệm, chưa được đào tạo chuyên sâu về nghiệp vụ phổ biến, giáo dục pháp luật. Chưa có cơ chế khuyến khích hoặc chế độ đãi ngộ phù hợp. Nhiều báo cáo viên pháp luật kiêm nhiệm, thiếu kỹ năng

truyền thông, tiếp cận cộng đồng, kỹ năng sư phạm. Điều này ảnh hưởng đến hiệu quả tiếp nhận.

4. *Ứng dụng công nghệ thông tin còn hạn chế*: Nhiều trang thông tin pháp luật chưa được cập nhật thường xuyên. Việc khai thác nền tảng mạng xã hội, nội dung multimedia chưa mạnh.

5. *Thiếu cơ chế đánh giá hiệu quả rõ ràng*: Chủ yếu đánh giá theo số lượng hội nghị, buổi tuyên truyền. Ít khảo sát mức độ hiểu biết của người dân hoặc tác động dài hạn.

6. *Nhận thức pháp luật của một bộ phận người dân còn hạn chế*: Mặc dù hệ thống pháp luật ngày càng hoàn thiện, nhưng sự hiểu biết pháp luật của nhiều người dân, đặc biệt là vùng sâu, vùng xa, đối tượng yếu thế còn thấp. Điều này dẫn đến nhiều vi phạm không đáng có, ảnh hưởng tới trật tự xã hội và hiệu quả quản lý Nhà nước.

7. *Hình thức tuyên truyền chậm đổi mới*: Các hình thức chủ yếu vẫn là: hội nghị, tờ rơi, khẩu hiệu, loa truyền thanh... Trong khi đó, yêu cầu của thời đại số đòi hỏi phương thức truyền thông đa phương tiện, tương tác, trực quan hơn. Việc ứng dụng mạng xã hội, nền tảng số còn manh mún.

8. *Nguồn lực đầu tư còn hạn chế*: Kinh phí cho công tác phổ biến, giáo dục pháp luật chưa ổn định; một số địa phương khó triển khai hoạt động quy mô lớn hoặc ứng dụng công nghệ hiện đại.

GIẢI PHÁP CỤ THỂ

Đi sâu vào những giải pháp cụ thể, thiết thực và có tính khả thi nhằm tăng cường trao đổi về công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, mỗi nhóm giải pháp đều gắn với mục tiêu nâng cao chất lượng, mở rộng phạm vi và tăng tính bền vững của hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật. Cụ thể:

1. *Đổi mới nội dung và phương pháp phổ biến, giáo dục pháp luật*: Theo đó, cần

xây dựng nội dung phù hợp từng nhóm đối tượng. Chẳng hạn: Người dân nông thôn thì chú trọng các quy định về đất đai, môi trường, an ninh trật tự, hôn nhân - gia đình; Thanh thiếu niên, học sinh - sinh viên cần tập trung luật giao thông, an ninh mạng, phòng chống bạo lực; Doanh nghiệp thì chú trọng về pháp luật thuế, lao động, thương mại, đầu tư... Cần đơn giản hóa, sinh động hóa nội dung pháp luật, như: Biên soạn tài liệu dễ hiểu, infographic, video ngắn; Tình huống pháp luật minh họa bằng các ví dụ gần gũi đời sống. Ứng dụng phương pháp truyền đạt trực quan: Bao gồm tọa đàm, phiên tòa giả định; Tổ chức cuộc thi tìm hiểu pháp luật; Mô hình “mỗi tuần một điều luật”, “phổ biến pháp luật bằng tiểu phẩm”.

2. *Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số*: Cần xây dựng nền tảng phổ biến, giáo dục pháp luật trực tuyến, bao gồm: Website, ứng dụng di động, thư viện pháp luật điện tử; Video bài giảng pháp luật, podcast tuyên truyền pháp luật. Sử dụng mạng xã hội để lan tỏa thông tin pháp luật

3. *Nâng cao hiệu quả phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị*: Phối hợp giữa cơ quan tư pháp- Mặt trận Tổ quốc - đoàn thể thông qua việc tổ chức các buổi sinh hoạt pháp luật tại thôn/xóm/tổ dân phố; trong đó các đoàn thể như Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Đoàn Thanh niên trở thành lực lượng nòng cốt. Liên kết giữa trường học và cơ quan pháp luật để lồng ghép giáo dục pháp luật vào hoạt động ngoại khóa; Mời chuyên gia pháp luật trao đổi định kỳ. Phối hợp với cơ quan truyền thông xây dựng chuyên trang pháp luật trên báo, đài phát thanh, truyền hình; Mô hình “phòng - chống tội phạm qua truyền thông”.

Công tác phổ biến, giáo dục pháp luật là những hoạt động đặc thù mang tính mục tiêu, chú trọng hướng về cơ sở, các địa bàn khó khăn, vùng sâu, vùng xa; các vấn đề pháp luật cấp bách cần được phổ biến, quán triệt ngay theo nhu cầu của người dân hoặc

yêu cầu từ quản lý nhà nước. Tăng cường đa dạng hóa nguồn lực xã hội tham gia công tác phổ biến, giáo dục pháp luật; có cơ chế, chính sách hỗ trợ khuyến khích được các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp tham gia; tích cực thực hiện hợp tác quốc tế trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.

4. *Tăng cường đào tạo đội ngũ báo cáo viên và tuyên truyền viên pháp luật:* Thực hiện công tác bồi dưỡng kỹ năng nghiệp vụ như: Kỹ năng thuyết trình, dùng công nghệ thông tin, xử lý tình huống thực tế. Phát triển mạng lưới tuyên truyền viên cơ sở, bao gồm người có uy tín trong cộng đồng, trưởng thôn, già làng, bí thư chi đoàn, giáo viên chủ nhiệm. Thực hiện cơ chế hỗ trợ và khuyến khích với chế độ bồi dưỡng phù hợp; Khen thưởng các tập thể, cá nhân có đóng góp nổi bật.

5. *Đẩy mạnh trao đổi kinh nghiệm, thông tin hai chiều:* Tổ chức hội nghị, hội thảo chuyên đề nhằm trao đổi những mô hình hay, cách làm hiệu quả giữa các địa phương; Cập nhật điểm mới của pháp luật. Thiết lập kênh hỏi - đáp phản hồi, như: Hộp thư pháp lý, đường dây nóng, nhóm Zalo cộng đồng. Người dân được phản ánh vướng mắc để cơ quan chức năng giải đáp

kịp thời. Xây dựng báo cáo định kỳ, phân tích dữ liệu nhằm đánh giá nhu cầu người dân theo từng khu vực; Điều chỉnh nội dung và phương pháp theo thực tiễn.

6. *Đa dạng hóa hình thức truyền thông pháp luật* thông qua các hình thức như: Phát thanh qua loa truyền thanh cơ sở; Tờ rơi, sổ tay pháp luật; Phim ngắn, kịch bản tình huống pháp luật; Câu lạc bộ pháp luật ở địa phương, trường học.

7. *Kiểm tra, giám sát và đánh giá hiệu quả:* Định kỳ khảo sát mức độ hiểu biết pháp luật của người dân; Đánh giá tỷ lệ người tham gia, tỷ lệ ứng dụng trong thực tiễn; Rút kinh nghiệm và điều chỉnh kịp thời.

Phổ biến, giáo dục pháp luật là nhiệm vụ lâu dài, phức tạp nhưng vô cùng quan trọng đối với sự phát triển của Nhà nước pháp quyền. Việc nhìn nhận đúng và trao đổi về những hạn chế và đề xuất giải pháp phù hợp sẽ giúp phổ biến, giáo dục pháp luật thực sự đi vào chiều sâu, trở thành động lực xây dựng xã hội văn minh, ổn định và phát triển. Trong bối cảnh đổi mới và hội nhập, yêu cầu đặt ra không chỉ là truyền đạt luật mà còn phải tạo dựng văn hóa pháp lý, đưa tinh thần thượng tôn pháp luật trở thành giá trị cốt lõi của mỗi cá nhân và cộng đồng./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Luật Phổ biến, Giáo dục Pháp luật năm 2012 - *Văn bản nền tảng điều chỉnh công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.*
2. Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 9/11/2022 về *“Tiếp tục xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới”.*
3. Tọa đàm Luật PBGDPL (2025): *“Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 và*

những vấn đề cần sửa đổi, bổ sung...” do Cục Phổ biến, Giáo dục Pháp luật (Bộ Tư pháp) tổ chức.

4. Bài *“Phổ biến, giáo dục pháp luật ở Việt Nam”* (Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh).
5. Bài *“Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012: Cần thiết sửa đổi để đáp ứng tình hình mới”* (chinhphu.vn).